

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

**ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ЗАКАРПАТТІ
(50-80 РР. ХХ СТОЛІТТЯ)**

В «Українському педагогічному словнику» під поняттям «професійно-технічна освіта» вказується «система підготовки й підвищення кваліфікації робітничих кадрів, форма професійної освіти, органічна частина системи народної освіти, що ґрунтується на поєднанні продуктивної праці з навчанням і підвищенням кваліфікації молоді та дорослих робітників» [1, с. 275], що забезпечується училищами й школами різного типу, в яких готують кваліфікованих робітників. Після приєднання закарпатських земель до Радянської України у «Закарпатті розпочалася робота з відновлення, а фактично зі створення нової системи професійно-технічної освіти» [2, с. 254] за радянським взірцем. Зауважимо, що в Радянському Союзі в 1954 р. було відкрито технічні училища, з 1958-1959 н.р. професійно-технічні навчальні заклади усіх типів були реорганізовані в міські й сільські професійно-технічні училища (ПТУ), а в 1969 р. також було утворено середні професійно-технічні училища [1, с. 275].

Дослідники генези розвитку професійно-технічної освіти радянського періоду (Б. Качур, П. Стрічик, М. Талапканич, В. Химинець та ін.) виокремлюють три етапи:

- I-ий етап – 1945-1958 рр. – створення перших закладів професійно-технічної освіти за радянським взірцем з урахуванням результатів діяльності ремісничих училищ, що діяли до приєднання Закарпаття до Радянської України (Ужгородське ПТУ №6 (1945 р.), Свалявське ПТУ №9 (1947 р.), Берегівське ПТУ №11 (1948 р.), Мукачівське ПТУ №31 (1954 р.), Хустське технічне училище №4 (1954 р.), Мукачівське ПТУ №7 (1955 р.)) [2, с. 254]. Зокрема, в цих закладах здійснювали підготовку робітників з таких професій, як: столярі, теслярі, малярі, штукатурки, слюсарі, швеї, закрійники, механізатори тощо, що зумовлювалося потребами відновлення інфраструктури, будівництва шкіл, садків, лікарень та амбулаторій, а також для задоволення побутових потреб населення, зокрема одягу, взуття, їжі тощо повоєнного періоду. Разом з тим, враховуючи темпи післявоєнної відбудови Закарпатської області, швидкий розвиток промисловості (лісової, деревообробної, легкової, харчової, хімічної та ін.) та сільського господарства, кількість закладів професійно-технічної освіти була недостатньою;

- II-ий етап – 1959-1969 рр. – розвиток професійно-технічної освіти в краї у зв'язку з прийняттям Закону «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в Українській РСР» (1959 р.) [3], що сприяло співпраці шкіл з виробничими комбінатами, училищами трудових резервів тощо, що сприяло профорієнтації школярів випускних класів. У Закарпатській області було збудовано Іршавське (в селищі Білки) сільське

професійно-технічне училище (СПТУ) №11 (1963 р.), Великоберезнянське СПТУ №13 (1966 р.), Міжгірське міське ПТУ №12 (1966 р.), Мукачівське міське ПТУ №8 (1966 р.), Ужгородське технічне училище (ТУ) №11 (1966 р.), Хустське міське ПТУ №10 (1966 р.) [2, с. 255]. Нові заклади професійно-технічної освіти відкривалися здебільшого в пристосованих приміщеннях, на їх діяльність виділялися незначні бюджетні кошти, що, в кінцевому підсумку, призвело до зниження якості підготовки робітничих кадрів і формування негативного стереотипу до професійно-технічних училищ;

- III-й етап – 1969-1989 рр. – зміцнення матеріально-технічної бази закладів професійної освіти, відкриття Перечинського ПТУ №13 (1970 р.), Тячівського ПТУ №14 (1972 р.), Мукачівського ПТУ №15 (1976 р.), Ужгородського ПТУ №16 (1977 р.), Воловецького ТУ №17 (1979 р.), Ужгородського ПТУ №19 (1984 р.), Мукачівського вищого професійного училища №3 (1986 р.), Тячівського ПТУ №14 (1972 р.), Ужгородського ПТУ №2 (1987 р.), Виноградівського вищого професійного училища №34 (1989 р.) [2, с. 255].

Таблиця 1

Динаміка розвитку мережі закладів професійно-технічної освіти в Закарпатті радянського періоду

Рік	Кількість закладів (ПТУ, ТУ, ВПУ)	Кількість учнів
1945 р.	2	250
1955 р.	6	1800
1965 р.	12	4800
1975 р.	16	8160
1988 р.	24	15970

Складено на основі: [2, с. 256].

Як бачимо, майже в кожному районі Закарпатської області було створено заклади професійної освіти, а в містах Ужгород і Мукачево – по кілька таких закладів. Професійна освіта в краї здійснювала підготовку з 27 робітничих професій, адже до вже вищенаведеного переліку додалися професії меблевої, машинобудівної, радіо- та електронної промисловості, побутового обслуговування, трикотажного та взуттєвого виробництва. У статистичних даних, наведених у табл. 1, можемо спостерігати стійку позитивну динаміку розвитку закладів професійно-технічної освіти в період перебування Закарпаття в складі Радянської України. Так, кількість закладів зросла в 12 разів, а кількість учнів, охоплених професійно-технічною освітою, – в 64 рази.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
2. Химинець В.В., Стрічик П.П., Качур Б.М., Талапканич М.І. Освіта Закарпаття: монографія. Ужгород: Карпати; Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2009. 464 с.
3. Закон про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в Українській РСР. К.: Радянська школа, 1959. 26 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>